

mindig azt jelentették, amióta ez felvetődött először, hogy a vélemények szabadon nyilvánuljanak meg, az soha nem jelentett mást --, mint a szellemellenes és destruktív vélemények szabad megnyilvánítását. Soha nem jelentett ezen kívül semmit. Ezt történetileg ki lehet mutatni, hogy mindig ezt jelentette, és mindig erre vonatkoztatták, és ha ez felmerült, akkor soha mást nem jelentett.

A szabad vélemény, valamikor azt jelentette, hogy jelentsék ki azt, tegyék nyilvánvalóvá, mindenki előtt, hogy nincs Isten, meg nincs hallhatatlan szellemi lélek, meg nincs spirituális fennsőbbiség, meg nincs igazi, érvényes, és dignitást érdemlő rend. Ezek voltak a nagy szabad eszmék.

Egy olyan aerában, amikor az elsötétedést felvilágosodásnak nevezik, a felvilágosodás korának nevezik, mert ki lehet mondani felvilágosult módon, hogy nincs hallhatatlan szellemi lélek, hogy önnön lényemnek, létemnek, életemnek semmi azt megelőző és azt meghaladó alapja és célja nincs, és ezt az ember egy konszenzus alapján a világossággal hozza összefüggésbe, messzemenően jellemző erre az aerára. Nemcsak a sötétséget érvényesíti, hanem a sötétséget fénynek nevezi, és a fényt sötétségnek. A rabságot, az alacsonyrendű érdekek által cenzúrázott elvek felszabadítását, ezeknek az elveknek a szabad, úgymond szabad érvényesítését nevezi szabadságnak. Viszont ez a liberalizmus, amely egyébként tolerantista is természetesen, végképp nem tolerálja, ha valaki, a szellem értelmében, a szellem oldalán, a rend oldalán az isteni hierachikus gradualitásnak megfelelő világot akar, és világot tétel, és egy ilyen világnak az igenlése megy végbe, akkor azonnal megszűnik a tolerantzizmus és minden tolerancia, és azonnal megszűnik minden fajta liberalizmus, és ezeket a véleményeket már nem lesz szabad kinyilvánítani. Ezek ellen a vélemények ellen fel kell lépni. A sötét korszak, nemcsak sötétséggel manipulál, hanem éppen ezekkel a felcserélésekkel.

Amikor sötét középkorról beszél. A középkor talán elhomályosult volt az ókorhoz képest, de az újkorhoz, és főleg a legújabb korhoz képest, hallatlanul fénytjeljes korszak volt. Amikor renaissancenak, újjászületésnek nevez valamit, ami tulajdonképpen egy pusztulási folyamatnak a kezdete. Amikor reformációnak nevezi azt, ami az eredeti formák, az igazi formák teljes elvesztésével kapcsolatos, és humanizmusnak nevezi azt, ami bár emberi rendű eszközökkel próbálja az ember problémáit, az ember nagy sorskérdéseit megoldani, de az ember ellenében teszi ezt. Ez a humanizmus ebben a korban, ennek a kornak a szóhasználata szerint.

És a legnagyobb-fokú elsötétedés, amikor az ember önnön lényétől idegenedik el. Itt nem arról van szó, hogy egy külső Istent megtagad, hanem arról, hogy önmaga létének, lényének, isteni alapjait tagadja meg, önmaga lehetőségeit tagadja meg. Önmaga szűkre szabott, de még mindig meglevő lehetőségeit tagadja meg, és ezt a kort, a fény korának, a felvilágosodás korának nevezik.

Az ember számára legfontosabb feladat, hogy átértékeljen mindent, mindent a világon, ami körülveszi őt, hogy átértékelje azt, amit csecsemő korától felnőtt koráig hallott, amit otthon és az iskolában és a munkahelyén és a környezetében, amit hall, és amivel körülveszik, és amivel meghatározták a nézeteit, ezeket nézeteit számolja fel. Alig-alig marad valami, amit nem kellene, egyenesen a pusztítás értelmében megszüntetni. Szinte semmi.

Szinte kivétel nélkül azok az igaz elvek, amelyek ellenében az egész világ működik, és azok a sötétség elvei, amelyek szerint a világ általánosan meghatározódik, és ami szerint a világ jelenleg meghatározódik, liberalizmussal, egy rosszhiszemű liberalizmussal átitatott korszakban. Ahol szabaddá van minden téve, noha erről szó sincs, és ahol a szellem elveit kifejezetten nem tiltják (időnként kimutatható az is, hogy kifejezetten is tiltják), de minden eszközzel, minden lehetőséget felhasználva azokat az elveket hagyják érvényesülni, amelyek a sötétség szolgálatában állnak, vagy közvetve, de inkább közvetlenül, vagy gyengén, de inkább erősen és egyre erősebben.

Mindent revízió alá kell vetni, és jóformán mindent el kell utasítani, amivel az embert, szellemileg, de esszenciálisan a szellem ellenében körülvették. Mi messzemenően és végtelenül a szabadság igénylésének az oldalán állunk. Mi a végtelen és abszolút szabadság tételezését és igénylését fogadjuk el, és ezt tekintjük egyedül jogosultnak, de ennek semmi köze, ahhoz a torz degenerált szabadságfelfogáshoz, amit a filozófiai és főként a politikai liberalizmus hirdet. Ezek, amiket elmondok, ezek valóban szabad elvek, és ezeknek semmi közük a szabadelvűséghez.

A politikai társadalmi síkra átvitt liberalizmus, hogy rosszhiszeműségét még jobban aláhúzzam, egyébként erőteljesen egy tiltás és elfojtás mellett álló, egy tiltás és elfojtás értelmében működni kívánó szemlélet. Erőteljesen a tiltás oldalán áll, erőteljesen az elfojtás a megbénítás, az elhallgattatás oldalán áll. Minden olyasmit el akar hallgattatni, ami bármiféle értelemben eltér azoktól az elvektől, amely elveket a liberalizmus hívei, a liberalizmus kritériumaiként, rosszhiszeműen, sötét szándékok által vezérelve meghatároznak. Tehát nemcsak magas, igen magas szempontokból, egy elfojtó és szabadságellenes irányzat, hanem a legközönségesebb, legkonkrétabb legáltalánosabb értelemben is.

A tradicionalitás radikálisan liberalizmus ellenes, mert a tradicionalitás radikálisan a szabadság oldalán áll. A szabadság oldalán, de nem a sötétség felszabadításának oldalán, hanem a létnek, az abszolútumba visszavezető univerzális és szellemi felszabadításának az értelmében akar, kíván szabad lenni, ezt a szabadságot fogadja el, ezt tekinti szabadságnak, ennek az oldalán nyilatkozik meg.

Igen a szabadságot, a libertást mindenek fölé kell emelni. A szabadságot, a tudatosságot, az akaratlagosságot, a spirituális hatalmat, az alany mindenek-feletti szupremáciáját és uralmát. A rendet, a rendezettséget. Amely a szabadság megvalósításának a feltétele.

A sötét erők örvényeiben, a szabadság megvalósításának a lehetősége, megközelítőleg nulla. Azok az emberi szinten megnyilatkozó erők, amelyek általában formálják a világot, általában formálják az emberi létet, nem az ember érdekében működő erők, ezek emberellenesek. Emberellenesek, tudatosságellenesek, szellemellenesek szabadságellenesek. Minden általánosan felvetett szabadságeszme a maga mivolta szerint, mindig és elsősorban az igazi szabadsággal szegül szembe.

Több ízben beszéltem már arról, hogy milyen nevetséges és szánsalmas, amikor valaki azt mondja, hogy azt csinál, amit akar. Ezen az értendő, hogy ő a benne lévő tudattalan erők szabad kiélését tekinti annak, amit akar. Ebben az, amit akar, jóformán nem is jelenik meg. Akarni, és szabadon akarni, és szabadon cselekedni. Ezt csakis a középpontból lehet a subiectum in actuból, az aktusban, az önmagát tételező alanyból, vagyis a szellemből. Ez a szellem, amikor saját szabadságát valósítja meg az által, azon keresztül, hogy minél inkább önmaga, és ezt, hogy valóban érthető legyen, egyes szám első személybe kell transzformálni, és azt kell mondani, ha teljesen én magam vagyok, akkor végtelenül és abszolút értelemben szabad vagyok. De ha bennem, valamilyen idegen erő működik, a tudattalan energiák, erők, mozgatók, tapasztalhatatlan uralma érvényesül, akkor szabadságról, mindazon térrénumon belül, ahol ez érvényesülni tud, nem lehet beszélni. Ez individuumra is, kollektívumra is egyaránt érvényes, a szabadság a szellem oldalán van, a szellem a szabadság oldalán, ez a kettő elválaszthatatlan egymástól, és nem szabad szellemről nem lehet beszélni, és olyan szabadságról sem, amely nem szellemi értelemben valósul meg.

Szellem, nem végtelenül finomított anyag, hanem subiectum in actu, az alany aktusban, az alany öntételezésében, és minél inkább öntételez, és minél inkább alany, és minél inkább ebben jelenik meg, annál inkább szellem, és a szellemnek ez az értelme és lényege. A szellem más oldalról fény, ez világítja be azt a tudatot, amit létrehoz, lelki tér.

A lelki teret a szellem valósítja meg önmagából és önmagában, és ezt világítja be, és vagy minden a szellemből következik, és akkor a szabadság teljes, vagy nem minden, akkor a szabadság szintén valóság, de azokon a területeken, ahol az átélés szempontjából nem érvényesülhet, ott valamilyen idegen erő működik, és az idegen erő felszabadításának a szabadsága voltaképpen nem szabadság, és az idegen erők felszabadítása, mindig a szabadság ellenében működik, erősebb kötöttséget teremtve, minden más külső és belső kötöttségnél.

Éppen ezért, mert egy szabadság forszírozó szemlélet a liberalizmus filozófiai, és jóhiszemű értelmében is, mert mindenáron szabadságot akar, nem nézi, hogy ez a szabadság milyen eredetű, és mert a sötétség felszabadulásának az esélyei a sötétség korszakában mindig mérhetetlenül nagyobbak, mint a fény uralmának a szabad érvényesülése, ezért a liberalizmust minden szinten, a filozófiai, a maga jóhiszemű felfoghatóságában is, de politikai, társadalmi és igen rosszhiszemű verzióiban is, el kell utasítani.

A metafizikai tradicionalitáson alapuló létszemlélethez, a liberalizmus elutasítása organikusán hozzátartozik. Enélkül, nem lehet tradicionalitásról beszélni a szó szigorú értelmében, nem lehet metafizikai tradicionalitásról beszélni, nem lehet a fény igenléséről beszélni, úgy, hogy a sötétséget emellett fel akarjuk szabadítani, vagy akár nem akarjuk felszabadítani, de engedményt teszünk ilyen kísérleteknek.

A spirituális rend korlátoz. De a spirituális rend az abszolút szabadság megvalósításának az érdekében működik, és ennek érdekében korlátoz. Ez a korlátozás, nem a sötétség erőinek a korlátozása, nem azoknak az oldaláról kiinduló korlátozás, hanem éppen ezeknek az erőknek a fékentartása.

Az az ember, aki egy benső utat követve, egy igazi szakrális aszkézist követve önmaga transzmutációján dolgozik, az az ember a szabadságért teszi meg azt, amit megtesz. Önmagáért. Az önmagának, önmagába való redukciójáért, a szabadságért. És ezenközben aszketikus mozzanatokként, önmagát, de az önmagában működő idegen erőt, a heteron erőt igenis korlátozza. A szabadság megvalósításának az érdekében korlátozza, féken tartja, keretek közé szorítja, csökkenti, megszünteti.

A szabadságnak és a szabadság megvalósításának ez az értelme.

Itt még egy összefüggésről beszéljünk. A szabadsággal és a bilincsek széttörésével kapcsolatban a tradicionális felfogás, szimbolikus összefüggésekben is állást foglal. Kétféle szolga van (ezt a szót használok, mert a félelmetes magyar rabszolga szó, a vészjósló rabszolga szó a magyar nyelven kívül teljesen ismeretlen ebben az élességben). Tehát kétféle szolga van. Az egyik, aki sui generis szolga, aki lényé szerint, genuin módon az, és ha ez fellázad, és széttöri a bilincseit, ez a bilincsszéttörés illegitim. Ha az, aki lényé szerint nem szolga, és lényé szerint szabad, és lényé szerint az uralkodói mentalitást reprezentálja, ennek fel kell lázadnia, ennek szét kell törnie a bilincseit, és ez a lázadás és ez a bilincsszéttörés legitim, és spirituálisan elismerhető.

Minél inkább szellemi valaki, valami annál több köze van, és annál több legitim köze van az igazi szabadsághoz. A sötét erők reprezentációja, a sötét erők felszabadítása olyan, mint egy árvízvédelmi gát lerombolása, olyan, mint a szennyes áradatok korlátlanvá válásának a lehetővé tétele. Éppen ezért a szabadság oldaláról ezek nem értelmezhetők. A szabadság az autonómiát feltételezi. De a szabadság nem az ösztönök heteronómiája, amit autonómiának nevezünk, az autonomia a szellem autonómiája, az autonómiája. A sötétség heteronómiáját lehet autonómiának nevezni, de ez, amellet, hogy a szabadság ellenében működik, mint megfogalmazás is, de különösen, mint gyakorlat, az értelem, és a logonómia ellen működik

Mert az autonomia egyszersmind logonomia is, a logos uralma, az autonómiája, a szellem uralma, az értelemfeletti értelem uralma. Az értelem uralma az értelem alatti felett.

Ezek mind a szabadság vonatkozásában felvethető fogalmak és értékek és értékrendek.

Mi mindig a szabadság mellett foglalunk állást, de mindig, és kizárólag, csak az igazi szabadság, a libertás mellett. És a libertást meg akarjuk védeni a liberalizmustól. Meg akarjuk védeni az álszabadságtól. A sötétséget felszabadító „szabadság-elvektől”. Egy offenzívától, ami a heteronómiát sötét heteronómiát, a heteronómiát sötétség felől érzékeli. Egy támadástól akarjuk megvédeni. A Szabadságot, Önmagunkat, Önmagamat, az Alanyt.

Northern Crown I.

László András

Ember, társadalom, állam

A tradicionális létszemlélet és létfogás értelmében egészen más megközelítésben kell beszélünk mind az emberről, mind az államról, mind a társadalomról, mint amely megközelítésben azok a jelenkori fogások és szemléletek teszik, amelyek e hármasságot külön-külön vagy összefüggéseikben egyáltalán vizsgálják.

A tradicionális létszemlélet — amely metafizikára alapozott létszemlélet, amely egy természetén túli Principium Principiorumra vezet vissza minden tételét, általános felfogását és ítéleteit — teljesen másként vizsgálja az ember életének azokat a vonatkozásait, amelyek azt ilyen vagy olyan módon egy kollektívumhoz kapcsolják.

A kollektívum — amelyben az ember él vagy élhet — lehet collectivum sacrum (collectivum sacrale), amikor is a Szellem mintegy „szentségileg” megérinti az egyént, és megérinti az embereket összefogó kollektívumot. A legtöbb esetben azonban nem ez, hanem ennek az ellentéte nyilvánul meg: a collectivum profanum. Ez azt jelenti, hogy az embereket egy szakralitás nélküli — sőt szakralitás-ellenes — benső beállítottság és külső irányulás fogja össze, olyan célok érdekében, amely céloknak nincs transzcendentális vonatkozásuk, és amely célok nem mutatnak túl az ember szorosabb — biológiai értelemben vett — életén, vagyis azon az életen, amely a fogantatástól mintegy a biológiai halálig tart.

A collectivum profanumra az jellemző, hogy céljai mentesek a transzcendentalitástól, hogy döntően olyan céljai vannak, amely céloknak az individuum számára az individuum halálát követően már nincs értelmük. Ha ehhez valaki azt a tételt próbálja hozzákapcsolni, amely szerint bár az individuum számára nincs értelme ezeknek a céloknak, de a kollektívum számára van értelmük, azt kell mondanunk, hogy ez a felfogás érvénytelen, ugyanis a kollektívum perspektíváinak és az individuum perspektíváinak voltaképpen egybe kell esniük. Ezzel nem egy teljes azonosságot követelünk meg, de egy olyan egymásnak való megfelelésnek kell megvalósulnia, amely nélkül sem az individuális élet, sem a kollektív élet — normális keretek között — fel sem fogható és el sem képzelhető. Nem lehet azt mondani, hogy „bár az életem véget ér, a munkámnak, a tevékenységemnek van életemet meghaladó értelme”. Ez egy rendkívül lapos, banális, racionális — voltaképpen szubracionális — és szentimentális beállítása az ember és a saját jövője viszonyának, és az egyes ember és a kollektívum viszonyának. Ha valaki — nem elmélyedve, nem meditativé, nem egy magasabb rendű megközelítés értelmében, egyszerűen csak néhány pillanatnyi önmegfigyeléssel — megpróbálja ezt a kérdést valóban megközelíteni, azonnal rá kellene jönnie, hogy semmiféle olyan célnak nincs értelme, amely egyértelműen arra alapozódik, hogy az egyén a halálban kioltódik; — vagy amely arra alapozódik, hogy bár az egyén a halálban nem oltódik ki, de a fennmaradása automatikus és szükségszerű.

Ahhoz, hogy az ember — az egyén — fennmaradjon a halálát követően, az életében át kell haladnia olyan fokozatokon, meg kell valósítania olyan fokozatokat, ki kell állnia olyan próbatételeket, amelyek alkalmassá teszik arra, hogy a halál traumáját és krízisét én- és öntudatát valóban tudatosan fenntartva tudja átélni.

A kollektívum csak akkor lehet *collectivum sacrum*, ha annak minden tagja számára megteremti az öntranszcenzió feltételeit, ha a kollektívumot alkotó individuumok mindegyike az önmegvalósításra törekszik, és ha az önmegvalósítás számára az individuum a kollektívumban egy szakrális keretet láthat, ha abban egy szakrális keretet akar és egy szakrális keretet valósít meg.

A modern világ az antitradicionalitás jegyében áll. A modern világ szembenáll azzal, ami szakrális, ami tradicionális, ami spirituális, ami isteni, ami megszentelt, ami az önfelülmúlással kapcsolatos — individuális szinten is, kollektív szinten is. A kioltódó individuum a kioltódásra ítélt kollektívumában csak addig tud tenni valamit, amíg élő embernek mondható, és valóban értékelhetően csak akkor tud tenni valamit, ha önmagát a saját kioltódó természetének meghatározottságaiból — saját kondicionáltságainak köréből — kiemeli. Csakis ezáltal tud tenni egy mozdulatot abba az irányba, hogy az őt magába foglaló és fogadó kollektívum is elmozduljon valamilyen értelemben és valamilyen mértékben arról a pozíciójáról, amely pozícióban felvett irányulás voltaképpen a megsemmisülést veszi célba.

*

Az állam eredeti értelme magasabb, mint a társadalom eredeti értelme. Az ősi *collectivum sacrum* összefüggésben állt a *status sacralisszal* (*status traditionalisszal* vagy *status spiritualisszal*) és a *societas sacralisszal* (*societas spiritualisszal*).

A megszentelt társadalom és a megszentelt állam kettősségében a megszentelt állam a magasabb rendű.

Ha magát a Szót nézzük, a latinban a *status* azt jelenti, hogy állam, és azt is, hogy állapot, megállás, megalapozottság, megalapítottság. Róma istenkirálya Jupiter Stator, a megállító Jupiter, az állapotalkotó Jupiter, az államalapító Jupiter, aki megállítja a folyamatokat. Az állam mindig összefügg a tengellyel, a két pólussal és a középponttal; a tengely az, ami körül a mozgás folyik, ami körül a mozgást irányítani és uralni tudja úgy, hogy önmagát nyugalomban, megállásban, megállítottságban, mintegy az állapotokon túli állapotban — az eredeti értelemben vett államban — fenntartja.

Az Uralkodó több, mint az állam. Az állam az, amelyben az Uralkodó önmagát megnyilvánítja. Az állam axiális — tehát tengelyszerű —, poláris — tehát a pólusok által meghatározott — és centrális — vagyis középponti. Az axialitás, a polaritás és a centralitás az, ami az állam alapja, és egyszersmind az, ami az

állam szimbóluma; — és az, amiben a hatalmat birtokló Uralom és Uralkodó önmagát megnyilvánítja. Tegyük hozzá, hogy jelenleg nincsenek tradicionális — vagyis eredeti és tényleges — értelemben vett államok: ma a világon egyetlen igazi állam sincs. Államellenes államutáztatok vannak, olyasvalamik, amelyekben mintha az államban működő apparátus statialis — tehát az állami apparátus — az államtól függetlenül léteznék. Létezik tényleges állami apparátus, de nem létezik igazi állam.

Nyilvánvalóság, hogy a szó eredeti értelmében vett állam — és nem-eredeti értelmében nem beszélhetünk voltaképpeni államról — semmiképpen sem „elnyomó szerv az uralkodó osztály kezében”, mint ahogyan azt a förtelmes és paralitikus Lenin állította. Még az államapparátus sem elnyomó szerv — feltéve, hogy egy normális államot szolgál. Ha az állam nélküli államapparátus nem szolgál normális államot, akkor sem „elnyomó szerv az uralkodó osztály kezében”, hanem egy elnyomó és manipuláló szerv sötét erőket megtestesítő körök hatalmában. Valójában éppen ez jellemző a jelenkorra: apparátusok vannak, állam viszont nincs.

Hozzá kell tenni, hogy a jelenkorban Uralkodó sincs — még kevésbé van, mint állam. Ennek megfelelően a jelenkorban originális értelemben vett nép sincs. Helyette egy konglomerátumot találunk, embereknek egy antiszokrális halmazát — egy torz kollektívumot.

Az említett torz államapparátus úgymond demokratikusan irányítja a kollektívumot — a nép uralmára alapozottan. A görög démosz szó távoli, bár tényleges kapcsolatban van a daimónnal, a démonnal, ez a Sötét Korszakban a kakodaimónnal, a sötétség gonosz démonicitásával való kapcsolatot jelent.

Hangsúlyozzuk, hogy a demokrácia minden további nélkül lehet akár diktatúris is, akár liberálpárlamentáris is. Azt szokták mondani, hogy a Kínában felvetett dictatura democratica fából vaskarika — de erről szó sincs. A demokrácia ugyanis semmiféle vonatkozásban nem tartalmazza sem az egyenlőséget, sem az egyenjogúságot, sem a szabadságot. A demokrácia ugyanis kizárólag azt jelenti, hogy abban állítólagosan a nép — a démosz — van uralmon.

Mélyebbre tekintve azonban nyilvánvalóvá válik, hogy voltaképpen semmiféle demokráciában nem uralkodik a nép. Nem a démosz van uralmon, sőt egyáltalán nincs uralmon, ezzel szemben olyan sötét erők összefonódásai vannak uralmon, amely összefonódások egy sajátos viszonyt — egyfajta korrespondenciát — alakítanak ki a démosz legalacsonyabb rendű — ösztönös szinten mozgó — igényeivel. Ez nem azt jelenti, hogy az ösztönös szinten mozgó igényeket kielégítik, hanem azt, hogy az ösztönös szinten mozgó igényekre valamilyen módon reagálnak; a kielégítés, a ki-nem-elégítés, a

megtagadás, a megvonás különböző lehetőségeit érzékeltetik a démoszsal. Tehát reagálnak a démoszra, és a démoszt reagáltatják az intézkedésekre.

Magától értetődő, hogy a görög demokratia semmiféle értelemben nem felel meg azoknak az elveknek, amelyek a tradicionalitásból fakadnak. Noha a görög — athéni — demokrátiát Ég és Föld különbsége választja el attól, ami a mai értelemben vett demokrácia, még a görög — athéni — demokratia sem felel meg az originálisan tradicionális szemléletnek. Nyilvánvalóan a démosz legsötétebb igényeivel korrespondáló viszonyt kialakító — ugyanakkor ezeket az igényeket nem kielégítő — sötét és terrorisztikus diktatúrák sem felelnek meg annak, amit a tradicionalitás igényel. Ismétlem, egy demokrácia lehet diktatórius, sőt terrorisztikus karakterű is, és lehet liberál-parlamentáris is — és mind a kettő az antitradicionalitás produktuma. Tradicionális alapon sohasem tehet sem a diktatórius és terrorisztikus értelemben felfogott demokráciát, sem a liberál-parlamentáris demokráciát elfogadni.

A többség szava dönt — mondja az a szemlélet, amelyben a kvantitás uralkodik. A Sötét Kor — mint ahogy ez minden tradicionális alapelvből következik, ahogy ezt a tradicionalitás megfogalmazói meghatározták, és ahogy ezt például René Guénon nagyon eklatánsan kimondta — a mennyiség uralmának korszaka. A mennyiség korszaka, és nem a minőségé. Aki mennyiségi szempontokra alapoz, az álminőségeket vezet be. A mennyiség világában is kell léteznie egy minőség-maradványnak, és a mennyiségi szemlélet világában ez a minőségi maradvány (álminőségi álmaradvány): a többség. „A többség dönt!” — ezt gyerekek mondják ki, ha ötven vannak. És kimondja egy ország, kimondja egy kontinens, és kimondja egy Világ — mint követhető alapelvet.

Hamas Béla azt írja A láthatatlan történetben — nagyon találóan —, hogy a tömeg nem elmegegye, mint ahogyan a jóhiszemű Le Bon, egy szociológus vélte. A tömeg: a sátáni idióta. Egy sátáni idiotizmus nyilvánul meg a tömegben és a többségben. Ha a demokráciában nem klikkek uralkodnak, hanem tényleg maga a démosz, a demokrácia akkor is démoni, sötét és sátáni. A demokrácia mindig arra alapoz, ami a tömegben sötét, sátáni, vak, manipulálható és változtatható. Valójában nincs olyan tömeg és nincs olyan elv ami ne lenne elfogadtatható, ha kellő ideig és kellő módon manipulálva közlik a tömeggel. Fokozatosan minden elfogadtathatóvá válik — kivétel nélkül minden. És rövid távon mindennek az ellenkezője is, és ennek az — újra más irányba mutató — ellenkezője úgyszintén.

Mondjuk ki, hogy mind az igazi, mind az áldemokrácia az antitradicionalitás egyértelmű, kardinális és kombattánsan megnyilvánuló megjelenési formája. Mondjuk ki, hogy a demokráciának minden liberál-parlamentáris és minden terrorisztikusan diktatórius formája szintén — az előbbiekkal egybehangzóan — antitradicionális, antispirituális, pusztító, romboló, az emberrel és az étellel — de még inkább az életfelettlével és a Szellemmel — szembehelyezkedő társadalmi és állami formáció.

Magától értetődő, hogy — és ez fundamentális tradicionális tétel — az egyetlen olyan forma statualis, amely a tradicionalitásnak megfelel: kizárólagosan a monarchia; a királyság, a császárság, a fejedelemség — tehát a monarchiák. El sem képzelhető és el sem gondolható más államforma, amely a tradicionalitásnak megfelelne. Lehetségesek olyan statualis formációk, amelyek nem mondanak kimondottan ellent a tradicionális alapelveknek, ennek ellenére voltaképpen a monarchia az egyetlen megfelelő államforma.

Az Aranykor kezdeti fázisának korszakát abaszileiának nevezték — ez királytalanságot jelent. Ebből a tényből az antitradicionális szellem akár azt is deriválhatná, hogy a legősibb állapot valamilyen módon ellentétben állt a monarchiával. Ez téves vélekedés lenne, mert az abaszileia korszakában mindenki király volt, mindenki a király rangján állt, és ezért nem volt feltétlenül szükség egy kitüntetett királyra. Ez egyben egy olyan emberi kollektívumot is jelent, amelynek minden tagja kasztfeletti volt, sőt a kasztfelettség csúcán állt. Ilyen körülmények között nincs döntő jelentősége annak, hogy van-e kitüntetett uralkodó vagy nincs. Abban az esetben, ha nem áll mindenki a kasztfelettség csúcán — már pedig a jelenkorban az emberek zöme a kasztalattiság mélypontjának közelében áll —, nem lehet felvetni azt, hogy a monarchiának nincs értelme. A monarchiának a jelenkorban csak abból a szempontból nincs elégséges értelme, hogy az emberek döntő többsége már méltatlan arra, hogy monarchiában éljen. A többség méltatlan és alkalmatlan arra, hogy egy monarchiának megfelelő kollektívumot alkosson, hogy egy monarchiának megfelelő állam kollektívumát képezze.

A Sötét Korszakban hiányzik a szakrális király, a szakrális Uralkodó, amelynek legmagasabb foka egykor az Istenkirály volt. Ez után következett a szorosabb értelemben vett szakrális király — az isteni khriszma által érintett király, akinek az Égtől volt megbízása. Végül az Isten kegyelméből való király, majd az, akiben ez az Isten kegyelméből való királyság valamilyen módon még megnyilvánult — még ha csak elhalványultan, parciálisan, viszonylagosan is. Majd ez is eltűnt, és ekkor — ezzel párhuzamosan, sőt ezt még bizonyos értelemben megelőzően — eltűnt az a kollektívum és az a nép is, amely a király uralma alatt és az arra méltók vezetése alatt mint démosz hierosz nyilvánulhatott meg. A démosz hierosz az a nép, amelynek közvetve — az Uralkodón keresztül — megszenteltsége van; és ez a nép éppen korunkban tűnik el, talán már el is tűnt.

Mindazonáltal még a jelenkorban is a monarchia az egyetlen érvényes államforma. Relatív értelemben vett államforma, mert igazi állam már nincs. Az igazi államnak hamisítványai működnek csupán — apparátusukkal. Ennek ellenére, ha az igazi államnak legalábbis az analógiájára valamit létrehoznának, akkor ez csak monarchikus keretek között lenne elképzelhető. Ha nincs király, ha nincs olyan, akit egy égi khriszmával emeltek a rangjára, akkor legalább egy olyan régens (eredeti kiejtési formájában: regens) léphessen fel, aki ezt a méltóságot valamilyen mértékben megközelíti, és aki addig, amíg az igazi és

melett Uralkodó el nem jön — talán csak egy következő világ-érában —, mintegy helyettesíti a tényleges Uralkodót. A régens — de még inkább a regnator — uralkodóként helyettesíthetné a királyt. Erre sincs sok lehetőség a jelenkorban, de csakis ebbe az irányba lehet valamit elgondolni.

*

Ezen a helyen egy igen fontos dolgot kell megemlítenünk: annak a kérdését, hogy az állam és az egyház (bármilyen egyház) elválaszthatók-e egymástól, avagy nem. Erre az önmagukat spirituális beállítottságúnak valló emberek 99%-a azt mondja, hogy a kettőt el kell választani. Ennek ellenére ez a szemlélet tökéletesen szellemellenes. Az államot és az egyházat soha nem lehet és nem szabad elválasztani. Az elválasztás azt jelenti: az egyháztól megvonni a statualiast, és a staualitastól megvonni mindazt, amit az egyház képvisel — a Szellemet és az istenit. Ennek az elválaszthatóságnak soha nem lenne szabad felmerülnie.

Ugyanakkor, — mint mondtuk — a jelenkorban voltaképpeni államok nincsenek. (Ha nagyon nagy engedményeket szeretnénk tenni, azt mondhatjuk, hogy igazi államok igazán nincsenek.) A ma is működő apparatus statualis azt a látszatot kelti, mintha lenne állam, de csakis apparátus van, állam nincs. Az apparátusnak pedig kétségtelenül nem lehet alávetni az egyházat, és az apparátust sem lehet alávetni az egyháznak. A jelenkorban így értelme van egy bizonyos szétválasztottságnak, de amikor ezt kimondjuk — sőt mielőtt ezt kimondanók — ezt a helyzetet interpretálnunk és értelmeznünk kell: hogy miért nem fonódhat össze ma ez a kettő úgy, ahogy az egyébként normális lenne.

A kérdéshez hozzátartozik, hogy az egyház nagyon kevésbé egyház a jelenkorban. Ez a tény külön is aláhúzza azt, hogy az egyháznak nem lehet az államapparátust — az államnélküli államapparátust — alárendelni. Ha a helyzet normális lenne, akkor az állam és az egyház organikus szimbiózisban lenne egymással — elválaszthatatlan szünbiosziszban.

Ha az állam valóban állam és a társadalom valóban társadalom, akkor a társadalom fölött az állam őrökdi. Ha a társadalom valóban társadalom — vagyis organikus társadalom —, akkor az állammal szintén szimbiózisban van — oly módon azonban, hogy az állam elsőbbsége ebben a szünbiosziszban megmarad.

*

Felmerül a kérdés, hogy van-e jogosultsága a totális államnak. Mondjuk ki azt, hogy a totális államnál magasabb rendű — végtelenül magasabb rendű — az organikus állam, a status organicus. Elfogadható a status totalis is, amennyiben a status totalis: organikus. Tehát az organikusan totális államot tartjuk elfogadhatónak, amely vezetettségében és rendezettségében organikusan katagogikus (felülről lefelé irányuló), céljaiban pedig organikusan anagogikus (alulról felfelé irányuló). A jelenkori — olykor totalitásra törő — államutánzatok esetében egy anorganikus és anagogikus vezetettség, valamint egy szintén anorganikus és katagogikus irányultság tapasztalható. Ezek alsó erők által mozgatott vagy az alsó erők advokációja (mintegy ügyvédi hozzáállása) által vezetett képződmények. Ezekben az államutánzatokban az alsó erők legfelbomlasztóbb céljait klikkeket alkotó „ügyvédek” felvállalják és reprezentálják — a továbbiakban tekintet nélkül arra, hogy ez a széles tömegeknek megfelel-e vagy sem. Ezekben a célokban igazi érték sohasem fejeződhetné ki. Egy tömeg ugyanis azt meg tudja ugyan állapítani (mint ahogyan a legalacsonyabb rendű ember is meg tudja állapítani), hogy pillanatnyilag mi az, ami a számára mondjuk a legkellemesebb, de azt, hogy mi a számára a legpozitívabb, azt nem tudja megállapítani; — és ez a kettő egyáltalán nem ugyanaz. A legkellemesebbet meg tudja állapítani. Ha például enni akar, akkor enni akar — ezt mindenki tudja, és ezt úgy nagyjából egy kollektívum is tudhatja. Ha nincs pénz, akkor több pénzt akar. Azt azonban, hogy mi a pozitív a számára, egyáltalán nem tudja — halvány sejtelve sincs erről. Annak, ami pozitív transzcendentális perspektívái is vannak; — és mikor azt mondom, hogy „is”, akkor ezzel egy engedményt teszek, mert voltaképpen csak transzcendentális perspektívái vannak. Azt, hogy mik a tényleges pozitívumok, nem tudja megállapítani olysavalaki, akinek az életében a transzcendentalitás nem játszik meghatározó szerepet.

Nyilvánvaló — és ezt nem győzzük hangsúlyozni —, hogy a liberál-parlamentáris demokráciával szembeállított terrorisztikus és diktatórius formák sem jelentenek megoldást. Ezeknél is felvállalják az advocatio értelmében a nép igényeit. Ezeket az igényeket ugyan nem teljesítik, de valamilyen módon ezekre mégis megfelelően reagálnak.

Tételezzük fel, hogy a nép igényeit valóban teljesítenék, és így egyszer bekövetkeznék a világon az ideális demokrácia (az, ami még soha nem volt); amikor ezt semmi nem manipulálja, sem pénz, sem más egyéb. Lehetséges, hogy az lenne a legszörnyűbb formáció, amit eddig az ember a Földön megélt. Ez ugyanis teljesen anarchisztikus lenne. Ha az úgynevezett szabadságot a végletekig fokozzák, az mindig anarchisztikus, tehát mindig terrorisztikus. És ha a szabadságot végletesen elfojtják, az is mindig terrorisztikus. A szabadság fokozása és elfojtása végül ugyanoda konkludál, mert Sötét Korszak van, mert a világ és az ember elsötétült állapotban van.

Az abaszileiában az ember — akár uralták, akár nem — megmaradt a fény állapotában. Ma pedig vagy egy apparátus diktatúrájának a terrorja következik be, vagy — a másik végletként — egy anarchisztikus terror; — és a kettő között praktikusán nincs semmi különbség.

A társadalom csak akkor lehet organikus, ha fölötte egy organikus — akár organikuson totális — állam uralkodik, és a társadalom csak akkor lehet organikus társadalom, ha hierarchikusan tagozott; mondhatjuk, hogy egy hierarchikus gradualitás — egy hierarchikus létfokozatiság — értelmében tagozott.

Persze ez a szemlélet homlokegyenest ellentétes azzal, amit a jelenkori emberbe csecsemő korától beleverték. Ez azonban a legkevésbé sem akadályozhat meg bennünket abban, hogy kimondjuk azokat az elveket, amely elvek érvényes elvek, és amely elvek végképp nincsenek tekintettel arra, hogy az embert hogyan manipulálták élete során.

Eredetileg (ez mindig azt jelenti, hogy legalábbis egy az eredethez, az archaicitáshoz közelebbi állapotban, ha nem is magában az archaicitásban) az ember testileg—lelkileg—szellemileg olyan individuális és kollektív egységet alkotott, amelyben a testi síkon megvalósuló örökletességek, a lelki és interinkarnatív örökletességek, valamint a transzcendentális eredetek korrespondenciája tökéletesen harmonikus volt. Eredetileg mindenki oda inkarnálódott, ahová lényé szerint inkarnálnia kellett. Ez bizonyos értelemben most is így van, de akkor tiszta és pontos képletek voltak. Tehát egy bráhmána családba olyan inkarnálódott, aki mind testileg, mind lelkileg, mind szellemileg megfelelt a bráhmána alapvető karakterisztikumainak; — soha máshová nem inkarnálódott, és aki oda inkarnálódott, az soha máshová nem kerülhetett volna. Ez éppúgy igaz volt a ksatrijára, a vaisjára, a súdrára, a csandalára is. Mindenki testileg, lelkileg, szellemileg olyan helyre inkarnálódott, amely hely az ő testi—lelki—szellemi hordozójaként a leginkább megfelelt. Oda inkarnálódott mindenki, ahová lényé szerint való volt — és ezek tiszta képletek voltak.

Ma egy lényé szerinti bráhmána — bár ma ilyen nem nagyon van, de tegyük fel, hogy egy potenciális bráhmanáról van szó — szörnyű körülmények közé inkarnálódhat, mert ez valamilyen szempontból — az akadályok és az előnyök sajátos eloszlása folytán — neki valamilyen mértékben mégis előnyös lehet. De ez már nem tiszta képlet. Valójában — sajátos karmabandha-szövevények alapján — most is mindenki oda inkarnálódik ahová való, de ez a tiszta formációknak már nem feleltethető meg. Így elképzelhető, hogy ha egy családban van öt testvér, ezek közül egy potenciális bráhmána, egy potenciális ksatrija, egy potenciális vaisja, egy kvázi-súdra és egy, aki tulajdonképpen a pancsakának felel meg. Ha még egy hatodik testvér is van, az lehet, hogy avarna. Ma ez minden további nélkül elképzelhető, az organikus megfélemlések korában azonban az ilyesmi képtelenség lett volna.

Egy pillanatra sem szabad elfelejteni, hogy a bráhmaa princípium vagy a ksatrija princípium ma éppúgy érvényes, mint bármikor volt — ezek egy árnyalattal sem érvénytelenebbek. A hordozókkal kapcsolatos tisztázottság az, ami elveszett. Ez azt jelenti, hogy a kasztok megnyilvánulási keretei inognak meg. Ezek a keretek már igen rég, már a történelmi Buddha korában — tehát mintegy 2500 éve, a kritikus, Kr. e. 510-es (-509-es) év körül — alaposan meginogtak. Ez nem jelenti azt, hogy például Indiában a kasztok ma már teljesen elvesztették volna az érvényüket. 2500 év telt el, és még mindig van érvényük. Bár generálisan lehetséges, hogy a bráhmaa már nagyon kevésse bráhmaa, ugyanakkor az ötödik réteghez kapcsolódók körében azért potenciális bráhmaa ma sem igen találhatunk. A magasabbak lecsúsztak, és az alacsonyabbak szintén tovább csúsztak, és nem léptek feljebb.

*

Nyugat — értve ezen azt, hogy a Kheopsz vagy Hufu piramis csúcsán átmenő délkörtől nyugatra (ez a délkör egyébként Szentpétervár tájékán is áthalad) — valamilyen értelemben valóban a lenyugvással és a lehanyatlással összefüggő része a világnak, vagyis az a része, ahol a Sötét Korszak előbb érvényesül, mint másutt. A Sötét Korszak, persze mindenütt érvényesül, Nyugaton is, Keleten is, Északon is, Délen is, de mégis, Nyugaton mintegy előbb.

Nyugaton a tiszta kaszt-formációk szinte már a prehisztorikus időkben meginogtak. A maradványaik ugyanakkor még sokáig tapasztalhatók voltak, olykor egészen magasrendű maradványokként. A római patrícusok például egy olyan kasztnak az utó-képviselői voltak, amelynek a tagjai egyszerre voltak bráhmaa és ksatriják, és egy rendkívül magasrendű és ősi, mélyen archaikus egységet képviseltek — elhalványult és alászállyt formában, de azért egyáltalán nem méltatlanul. Azoknak a patrícusoknak a többsége, akik a genseknek — Róma alapító dinasztiaának — a képviselői voltak (ezek élesen megkülönböztetendők a későbbi, kinevezett patrícusoktól), valamilyen szinten ezt az eredetet reprezentálták; — nem mindegyik, és nem mindig, és nem feltétlenül, de valamilyen mértékben kétségtelenül.

Kasztokat nem lehet mesterségesen létrehozni. Mégis azt lehet mondani, hogy az európai, az ókori— középkori—koraújkori polgárság valamilyen mértékben és értelemben az originális vaisjának egy elhalványult állapotát jelentette. A harcos nemesség valamilyen összefüggést mutatott a ksatrijával, és a papság szintén halvány összefüggést mutatott a bráhmaával.

Egyes papok (és ebben az esetben a szerzetespapság is ide tartozik) reprezentáltak ugyan valami bráhmána-szerűséget, és voltak közöttük egészen kimagasló személyiségek is — bár kevesen —, ez azonban nem tette lehetővé, hogy egy tényleges örökletes kasztformáció létrejöhessen.

Az, hogy a papi nőtlenséget kötelezővé tették, az két princípiumnak az összekeveredéséből származik. A pontifikális papi kvalitásnak és a monasztikus szerzetesi kvalitásnak tehetséges fúziója: a monasztikus papság (a szerzetes-papság). Ezt azonban nem lehet okvetlenül és feltétlenül kiterjeszteni a papság egészére. Ha a papok csak papi családokból házasodhattak volna, akkor ezeknek a családoknak lehettek volna olyan karakterisztikumaik (ha halványan és másodlagosan is), amelyek megelőzőbb bázist jelentettek volna papi kvalifikációkkal rendelkező emberek számára az inkarnációk tekintetében. Igaz, hogy egy ilyen értelemben vett papság nagyon kevésbé reprezentálta volna (akár elhalványodott késői változatként) az eredeti bráhmanát, de ez valamilyen — valószínűsíthetően igen csekély — közelítést talán mégis eredményezett volna. És itt kell megjegyeznünk, abban, hogy a nem-szerzetes papság nem nősíülhetett, egy antitradicionális beavatkozást kell felfedeznünk, annak a szándéknak a működését, amelynek az volt a célja, hogy még utáztat formájában se létezhesen bráhmána kaszt — még halvány utáztatként sem.

Volt azonban Nyugaton egy olyan lehetőség, amely az aszkétikus életformát és a lovagi életformát összekötötte. Ebben a lovagi—askétikus irány- vonalban — amelyet kevesen képviseltek — megvolt az a lehetőség és irányultság, hogy az originális kasztfelettséget helyreállítsák. Semmiféle más társadalmi csoport nem volt, amely ezt a lehetőséget ténylegesen hordozta volna, csakis a lovagi—askétikus irányvonal. És éppen ezt az irányvonalat próbálták meg a leginkább háttérbe szorítani, akkor is, amikor ennek valamilyen módon még tényleges jelentősége volt, vagy akár napjainkban is, amikor már ezeknek nincs igazi hatékonysága — csak valamilyen lefokozott karitatív szinten. Emlékezetes például, hogy VI. Pál milyen mérhetetlen ellenszennvel és gyűlölettel viseltetett a Máltai Lovag- rend iránt. Főként XXIII. Jánostól kezdődően a pápák ellenszennvel viseltetnek minden iránt, ami valamilyen magasrendűséget igazán képvisel.

*

A Kali-Yuga ezen előrehaladott fázisában már nem lehet a társadalmat visszavezetni önmagához — vagyis a saját organicitásához. De az emberekben még fel lehet ébreszteni olyan illuminatív lehetőségeket, amelyek kijelölik, hogy merre kellene vezetni a világot és az embert. A megfelelő cél elérésének nincs sok praktikus reménye, de még feltétlenül vannak bizonyos lehetőségek.

Mint több ízben mondtuk, akkor is meg kell tenni minden szükséges lépést egy bizonyos irányban, hogyha ennek a sikere egyáltalán nem látszik biztosítottnak. Egy benső és személyes — de személyfeletti célt hordozó — törekvés szempontjából ugyanis ezek a lépések értékesek lehetnek. Valószínűbb, hogy nem hoznak eredményt a külső világban, de ha valaki egy benső utat követ, és külső útként — mintegy rituálisan — azt választja, hogy a világon valamit változtat, akkor erőfeszítései — a külső sikertelenség ellenére — valamilyen benső előbbrejutást eredményezhetnek. Többről nincs szó, és ez — úgy tűnik — kevés. A kijelölhető legmagasabbrendű célokhoz viszonyítva természetesen nagyon kevés. De ahhoz viszonyítva, amit a Kali-Yugában egyáltalán tenni lehet, mégsem kevés.

Meg kell tenni mindent, akár van a megvalósulásra remény, akár nincs, és ha egy benső szellemi út követése mellett tesz valaki, akkor — legalábbis ezen a benső úton — előbbre tud jutni.

László András

Néhány megjegyzés a restauráció jelenkori lehetőségeiről és ezzel kapcsolatos igényeinkről

Korszakparadigmák

Amikor a történelmi léptékű politikai restauráció kérdésként, problémaként felmerül, akkor az első körvonalazott valódi kérdés az, hogy milyen restaurációs paradigmákat válasszunk.

Nyilvánvaló, hogy első lépésben az 1944-45-ös időbeli határhoz kell visszamennünk; arra az időre, amikor Magyarország még nem állt szovjet megszállás alatt, illetve nem állt teljes mértékben szovjet megszállás alatt. Ha erre bármiféle lehetőség lenne, akkor első lépésben ezt kellene megvalósítanunk.

Vannak más és messzebbmenő retrospekcióink, amelyeknek a konzekvenciái természetesen jóval lényegesebb átalakítást, átváltoztatást igényelnének. Ilyen az első világháború kitérője előtti időszak, szintén mint egy lehetőség, amelyet vissza lehetne, vissza kellene állítani — abban az esetben, hogyha világviszonylatban olyan átalakulások mennének végbe, amelyek ezt lehetővé teszik.

További érvényes visszalépési lehetőség — e történelmi visszapillantás keretein belül — az 1867. előtti állapotokhoz való visszatérés.

Egy alapokat érintő restauráció elgondolásánál az 1846-47-et megelőző időhöz kell visszamenni. Tulajdonképpen az 1847-es és az ezt megelőző időszak

volt az, amelyben a tradicionális birodalom maradványai, reziduálisan a tradicionális Magyarország, a tradicionális összbirodalom és a tradicionális Európa még felvethetőek voltak. Tudjuk, hogy létezett 1847-es párt különböző megnevezések alatt, és ezek 1867-et megelőzően és 1867-ben érvényesíteni akarták szempontjait. Az ókonzervatív magyar politikai élet ezen eszmék szerint rendeződött. Bár sajnálatos módon ez a típusú restauráció akkor már nem

volt keresztülvihető, mégis többet kellett volna tenni érte.

Ha valaki egy igazán érdekes, ténylegesen értékes és valóban sorsdöntő súlyú válaszúthoz érne retrospekciói során, és megvizsgálná azt, hogy mi volt 1919-ben a bolsevizmus összeomlása után Magyarországon, hogy az ellenforradalom milyen, egyébként helyeselhető igényekkel lépett fel, akkor azt kellene mondania, hogy volt valami, amiben ez az ellenforradalom elégtelen volt. Egy ellenforradalomnak ugyanis nem a forradalmat közvetlenül megelőző állapotokat kell helyreállítania, hanem sokkal inkább vissza kellene lépnie, sokkal magasabbról sokkal mélyebbre kellene tekintenie és hatolnia. A magyarországi ellenforradalom — a szemünkben valóban több vonatkozásban is egyenesen szentnek tekinthető ellenforradalom — sajnos még csak nem is a forradalmat megelőző állapothoz akart visszatérni, hanem olyan eszméket is felvett és érvényesített, amelyek a forradalom nélkül fel sem merültek volna. E tekintetben elsősorban az úgynevezett szabad királyválasztás gondolatát kell kiemelnünk. A szabad királyválasztás gondolata már bizonyos értelemben a forradalmi helyzethez kapcsolódott, abból merített, holott a forradalmat megelőző helyzet visszaállítása is elégtelen lett volna. Az 1919-es bolsevizmus összeomlását követően — legalább az igény szintjén — 1847-et kellett volna, mint jelszót, mint alapelvet kimondani: hogy olyan állapotok legyenek, amelyek az 1847-es status quónak felelnek meg. Ennek, bár meg kellett volna — legalábbis eszmei szinten — jelennie, sajnálatos módon semmiféle értelemben, semmiféle vonatkozásban nem jelent meg.

Ha lenne valamilyen átalakulási lehetőség, akkor az 1847-es status quót kellene kijelölni; hozzáteve, hogy a restauratív eszmei retrogressióban (visszahatolásban) 1847-nél sem lehetne megállni. Egyre inkább vissza kellene menni az időben; nem azért, hogy pontosan azt állítsuk helyre, ami egy adott időszakot meghatározott, hanem azért, hogy megvalósuljon, hogy legyen egy olyan eszmeiség, amely

egy esetleges átalakulás alkalmával ezeket a régebbi, akár középkori állapotokat, kvázi-paradigmaként felhasználhatná, hogy — mutatis mutandis — a korban lévő feltételek figyelembe vételével ezen állapotok renovatív adaptációként megjelenhessenek, és — optimális esetben — megvalósulhassanak. Amit valóban követendőnek lehetne tekinteni, az a középkornak, a középkoriságnak egy jelenkori adaptációja. Voltaképpen nem elégedhetünk meg a királysággal, az összmonarchiával vagy akár egy európai méretű monarchiával, hanem vissza kellene állítani azokat az állami—társadalmi—birtoklásjogi struktúrákat is, amelyek éppen magyar vonatkozásban jellemzőek voltak az 1847-es és az azt megelőző időkre. Ilyen lehetne például és elsősorban a feudalitásnak egy neofeudális adaptív restaurációja.

Az újkori szellemiség a feudalitás visszafogásával és megszüntetésével, amúgy is hanyatló mozgásaival egy rendkívül gyorsan alászálló tendenciát mutatott. Ahol az abszolút monarchiával kombinált feudális kereteket visszafogják és csorbítják, ott az általánosan ható szellemiség fenntartó és alakító ereje szűnik meg, de legalábbis olyan mértékben csökken, ami egyre inkább értékelhetetlenné válik.

A szellem közvetlensége mindezeknek nem függvénye, de abból a szempontból, hogy a szellem egy ország, egy birodalom, egy társadalom életét mennyire hatja át, azt az abszolút monarchia és a rendi monarchia szintézisének a megléte vagy meg-nemléte kardinális mértékben befolyásolja. A közvetlen szellemiség közvetlen megéltséget—átéltséget jelent, ezt az állami—társadalmi struktúra milyensége alapjaiban ugyan nem érintheti, de döntő fontosságú az életben, a világ életében, Európa életében, egy esetlegesen restaurált összmonarchia életében, egy ország, egy társadalom életében ezeknek az elvi megléte, ezeknek a centralizált és ugyanakkor hierarchikusan tagolt valóságoknak a megléte, és hogy milyen ez a meglét, van-e, és ha van, akkor mennyire művi, mennyire valóban életfelettien besugárzott módon élő. Ennek — ha közvetetten is — messzemenő a negatív vagy pozitív jelentősége a szellem vonatkozásában.

A Kali-Yuga előrehaladásával ezek a lehetőségek természetesen a nulla felé közelítenek. Mégis abból a feltételezésből indulunk ki, hogy valamilyen világméretű átalakulás felvillant egy olyan lehetőséget, amelyből következően a restauráció megvalósítható. Minden naivitás távol álljon tőlünk: tudjuk, hogy mindez alig-alig lehetséges. Mégis abból kell kiindulnunk, hogy valamilyen lehetőség mégiscsak felmerülhet, és mélyen át kell gondolnunk, hogy ha tényleg felmerül, akkor mit lehetne és mit kellene tennünk. Ha kijelölt céljainknak csak a századrészét érjük el, akkor a századrészét értük el, de az igényeink e tekintetben legalább is relatíve legyenek maximálisak. Nem egy kis lépést akarunk csupán megtenni, mert ahhoz, hogy egy kis lépést megtegyünk, óriási távolságra vetítve meghatározott lépéssorozatokot kell felvetni. Hogy visszamenjünk 1944-45 határára, ahhoz lehet, hogy honfoglalás előtti idők eszmeiségét kell célként felvetni, és a középkor—ókor határán definiálható idők eszmeiségét kell célként felvetnünk, hogy valamilyen lépést tehessünk az 1847-es idők renovatív és adaptív restaurációjára törekedve.

Nyilván annak is örülnénk, ha az 1944. végét vagy az 1939-et jellemző állapot állna helyre, főleg a jelenkori helyzethez viszonyítva. Azonban azt is meg kell vizsgálnunk, hogy mi az, ami ténylegesen adekvát, és mi az, aminek valamilyen szempontból örülni lehetne. Valamilyen szempontból talán még annak is örülni lehetne, ha átmenetileg az 1947-es állapothoz térnénk vissza, noha ez már egy mélységesen sötét és végletesen bűnös korszak volt. 1944. és 1939. jellemzőinek nagyon és határozottan örülni lehetne, vagy egyáltalán az 1930-as éveknek, vagy az 1867. és 1914. közötti időszak kvázi-visszatérésének; nem azért, mert ezek igazán adekvát időszakok voltak, hanem mert — mindenekelőtt a jelenkorhoz képest — a megkönnyebbülés élményét élnők át.

Az adekvát helyzet megközelítését, részleges elérését illetően azonban — mint ezt már megjegyeztük — legalábbis 1847-ig kellene visszamennünk. Ekkor, noha már eresztékeikben recsegték, ropogtak a tradicionális uralmi, hatalmi, hierarchizált elvek által meghatározott struktúrák, de mindenesetre még megvoltak, többé-kevésbé működőképes állapotban. Tisztaságuk és épségük nem maradhatott csorbítatlan, hiszen az 1789-es francia forradalom után Európában igazán normális élet többé nem maradhatott fenn és nem jöhetett létre. Már az angol forradalom is nagyon sok mindent megrontott, és a reformáció körüli időszak úgyszintén, mindazonáltal 1847-ig az osztrák–magyar összbirodalomban és ezen belül Magyarországon a helyzet aránylag — még magasabb szempontok szerint mérlegelve is — elfogadható volt. 1848. tavaszán és ezt követően a romlás irányában jóformán minden megváltozott, és ha bizonyos aspektusokból nézve — 1849. végétől kezdődően — a hatalom vissza is tért önmagához, a helyzet, bár ismét konszolidált lett, már több szempontból nem volt igazán adekvát: már nagyon sok olyan dolog, ami 1847-ben — ugyan nem tökéletes harmóniában és nem tökéletes biztonságban — még megvolt, a forradalom és belháború után kiiktatózott. Az 1860-as években az — általunk is nagyon tisztelt — ökonzervatívok is úgy látták, hogy gyakorlatilag 1847-nél lényegesen korábbi állapotot nem lehet már visszaállítani, de az 1847-hez — igen helyesen — keményen és konokul ragaszkodtak. Ez a ragaszkodás 1870-ben sajnos már elvi síkon sem igen volt meg. Az ökonzervatív elvek körülbelül 3 év alatt, 1867 és 1870 között, fokozatosan elenyésztek. Visszaemlékezésekben még írtak erről némelyek, még beszéltek erről, de ez az eszmekör tényleges politikai erőt később már nem jelentett.

*

A lehetőségek most mérhetetlenül csekélyebbek az akkoriakhoz képest, de ha mi önmagunk számára principiális alapokat akarunk teremteni, akkor ez csakis egy maximalizált alapteremtés lehet igényeinkben, paradigma-választásainkban és egyáltalán a törekvéseink egészét meghatározó elviségben. Ezt akarjuk. Mit tudunk ebből megvalósítani? Lehet, hogy semmit, lehet, hogy nagyon keveset. De ha nem ezt jelöljük ki célként, akkor semmilyen körülmények között, semmiféle érvényeset nem lehetne elérni. A nagyon csekély lehetőségek mentén, mégis tudva mindazt, amit tudnunk kell, mintegy bízunk, és úgy gondolkozunk, úgy határozzuk meg önmagunkat, törekvéseinket, hogy ezeknek a magas céloknak az elérését és megvalósítását jelöljük ki. Ez a paradigma.

Hasonlót és nem pont olyat létrehozni, ami volt, mert nem lehet olyan mértékben megváltoztatni mindent, mintha azóta nem történt volna semmi. Ezért nem középkor-helyreállításról vagy ehhez képest régebbi korok helyreállításáról beszélünk, hanem egy adaptív átvételről. A paradigma azt fogja jelenteni, hogy mit lehet abból adaptációként, rengeteg változtatással ugyan, de a legfontosabb meghatározó elvek megtartásával átvenni.

Lehet, hogy egy refeudalizációt előkészítve nem használnók a refeudalizáció szót, valószínűleg nem használnók a jobbágyság kifejezést, de a lényegét, nem azt, hogy költözhet vagy nem költözhet a jobbágy, a legalapvetőbb sajátosságait meg kellene tartani, és a mindenkori jelenkor kereteihez, a jelenkor feltételeihez hozzásimulóan kellene adaptálni.

Ilyen szempontból a restaurációs paradigmaválasztás a szellemileg orientálódó ultrajobboldali–ultrakonzervatív szemléletnek alapvető része, és ennek értelmében kellene politikai igényeinket is meghatározni, valamint körvonalmazottan kifejteni.

Északi Korona II.

László András

Megszűnő állam, megszűnő társadalom, megszűnő ember

A szellemi és metafizikai tradíciók szerint a világban — az ember világában és a természet világában egyaránt — egy sötét korszak bontakozik ki, és ez a sötét korszak egy még hatalmasabb éra lezáródása felé halad. Az az elsötétedés, amely a jelenkort jellemzi és áthatja — nem pusztán süllyedés. Egyfelől süllyedés, elhomályosodás, csökkenés, a szellemi éberség intenzitásának a lezuhanása, de ennél

valójában jóval több. A sötétség nem pusztán a fény hiánya. A sötétség egy aktív erő, amely áthatja és mérgezi ezt a korszakot, és oly módon mérgezi, hogy bármerre is tekintsen az ember — akár önnön lelkiisége felé, akár a világ felé —, mindig és mindenütt ezzel az aktív sötétséggel találkozozék. Ez az aktív sötétség elsősorban az ember lelki–szellemi struktúráját érinti, elsősorban az embert mintegy „belülről” támadja meg. Ehhez a támadáshoz és megtámadottsághoz ugyanakkor a külvilág támasztékot nyújt, biztosítva a sötét erők számára szükséges feltételeket. Egy valószínű offenzíva indul meg az ember lelki–szellemi élete ellen, amely offenzívát mind a „test” világa, mind a külvilág alátámasztó módon támogatják.

A sötétség korszaka egyaránt érinti az emberi individuumot és az emberi kollektívumot. A tradicionalitás feltételei voltaképpen már a sötét korszak — a Kali-Yuga — végső fázisának kezdetén felbomlásnak indultak. A Kali-Yuga lezáró–lezáródó fázisának kezdetét egyfelől Kr. e. 4182 (= -4181), másfelől Kr. e. 3102 (= -3101), ismét másfelől Kr. e. 2022 (= -2021) évekre tehetjük, és ezeket az időpontokat — különböző asszpektusok szerint — a legszorosabb értelemben vett „történetiség” kezdeteiként kell felfognunk. Abban a folyamatban, amely ettől a kezdettől a jelenig tart, a Krisztus előtti VIII., VII., VI., V. században egy különösen nagyfokú és egyre rohamosabbá váló elsötétedés indult meg. Ez utóbbi időszak előtt a világ még tradicionálisan uralt világ volt, ettől kezdve azonban — egy hosszú fokozatásigón keresztül — még ez a tradicionális uraltság is eltűnt.

A világ tradicionális regulációja a történeti középkorban még mindig fennállt, noha már erősen lecsökkent a korábbi időszakokhoz képest. Valójában csak a legújabb korban tudták a tradicionális világgal szemben álló sötét–antitradicionális erők átvenni a hatalmat.

Látunk kell, hogy amikor a sötétség erői átveszik a hatalmat a világban, akkor az emberi lélekben már ezt megelőzően uralkodó helyzetbe jutottak. Ha ennek a hatalomátvételnek a lelki–szellemi feltételei nem lennének meg az emberben, akkor a külvilág — hatásain keresztül — nem tudná végrehajtani a világ és az ember teljes elsötétítését.

Tehát a sötétség és a megmérgezettség lelki–szellemi feltételei már a legújabb kort megelőzően is jelen voltak.

A legújabb kor nyilvánvalóan a szélsőséges antitradicionalitás jegyében áll. Ezt az antitradicionalitást az jellemzi, hogy a legfőbb tradicionális irányító principiumokat megtagadják, vagy figyelmen kívül hagyják, vagy valamivel helyettesítik. Ez a helyettesítés olyasvalamivel történik, ami vagy nyilvánvalóan ellentétes a tradicionális principiumokkal, vagy látszólag ugyan nem teljesen ellentétes, de hatásaiban mégis úgy

működik, mint a tradicionalitás ellentéte. A tradícióval szemben álló erők azokat a tradicionális princípiumokat kezdték ki leginkább, amelyeknek egészen általánosan — „kívül-belül” és minden szinten — meghatározó szerepük volt a földi–emberi világban. Az egyik ilyen princípium a hierarchicitás. A hierarchicitás megtagadásának, felbomlasztásának, felborításának, összezavarásának és mindannak, ami — az elvi megtagadáson túlmenően — a gyakorlatban végbement, azért kellett végbemennie, mert az antitradicionalitást a világban terjesztő erőknek ez volt a szándéka.

Minden benső és külső rendnek organikus és organikusán hierarchikus természete van. A „hierarchiā” szó szerint a hieros-nak és az ’arkhiā-nak az összetétele, és ez szent uralmat jelent, egy szent uralmi rendet. Ez a szent uralmi rend lépcsőzetes, vagyis graduális: a hierarchia egy gradualitásban fejlődik ki. Ennek a fokozatosságának a vonatkozásában a leghatározottabban ki kell mondanunk, hogy két létező sem horizontálisan jelképezve nem eshet egybe, sem pedig egy vertikummal szimbolizált mérték szerint nem lehet teljesen egyenrangú.

Elsősorban a tudatállapotok és tudatfokozatok hierarchikus — graduális — természete az, amit egy vertikum mentén lehet jelképesen kifejezni. Ebből a tudati fokozatosságból következik a világ minden más hierarchikus struktúrája. A tudatállapotok hierarchikus gradualitása egyébként még a jelenkor emberének benső életében is megnyilatkozik: ahogyan nem beszélhetünk egyetlen tudatállapotról, ugyanúgy nem beszélhetünk egyetlen tudatfokozatról sem, hiszen az ember a leghétköznapiabb értelemben is éberebb és tompább, ébren van és alszik; ezekben is a hierarchikus gradualitás nyilvánul meg. A hierarchikus gradualitás azonban minden más területen is megnyilvánul. Akár szembetűnően, akár nem szembetűnően, de mindenképpen mindenütt jelen van, — és lényege szerint máig is mindenütt jelen kell lennie és jelen is van. A jelenkorban azonban a hierarchikus fokozatosság konkretizálódásaiba egy nagyfokú zavart sikerült bevinni, és ezáltal a hierarchikus struktúra manifesztációi khaotizálódtak és felfordultak. Ez a felfordulás az ember világának az összeomlását készíti elő, és ugyanakkor annak a külső feltételeit is biztosítja, hogy már ne jöhessen létre az egyes embernél sem tényleges tudatállapot–meghaladás.

A világban lévő zavar mindig az egyes embert is megcélozza, és olyan ellen–kondicionalitást teremt, amely szemben áll és szemben működik a felemelkedéssel, a megtisztulással, a fénytéliséggel. Erre a támadásra a bensőleg már megtámadott ember adekvátan reagál; — bár ez az adekvátság már egy „ellenadekvátság” valójában, mert az emberben már megvan az elsötétedésnek az appetitusa, és ezért tud megfelelően reagálni azokra a külső hatásokra amelyek a benső úttal szemben ellen–kondícióként megjelennek.

A tradicionalitás az ember benső életének a sajátja volt, ugyanakkor sajátja volt a külső életnek is — a külső élet is maradéktalanul a tradicionalitás szerint szerveződött. A tradicionalitás jelenléte a világban egyfelől — ugyanakkor kiemelt jelentőséggel — azt jelentette, hogy — az inkább élni elvét meghaladva — a több, mint élet elve domináns módon nyilatkozott meg.

Leegyszerűsítve azt mondhatjuk, hogy két alapvető benső irányultsága van az embernek. Az egyik az inkább élni elve, amely azt jelenti, hogy „jobban élni”, „tökéletesebben élni”, „teljesebben élni”, „boldogabban élni”, „nyitottabban élni”. A másik alapvető benső irányultság a több, mint élet elve, amely a transzcendenciára és a transzcendentálére irányul; — annak megragadásán keresztül, hogy az ember nem csupán „élő”, hogy az ember élete valójában az életfelettiből ered, és hogy ezért az ember élete az életfeletti felé konkludálhat.

A két elv nem áll feltétlenül ellentétben egymással; viszonyuk kapcsán azt kell tisztáznunk, hogy melyik uralkodik a másik fölött. Ha az inkább élni elve uralkodik, akkor valójában az inkább élni elve sem tud beteljesedni. Vagyis nem fog lényegileg »inkább élni« ettől valaki, a több, mint életet ugyanakkor ezzel az irányulással bizonyosan elszalasztja. Akiben azonban a több, mint élet elve dominál, az az inkább élni elvének is eleget tehet; — vagy eleget tesz az inkább élni elvének, vagy nem, ez egy ezirányú „választáson” múlik, ez azonban ebben az irányulásban már nem lesz többé lényeges.

A külvilág — az állam, a társadalom, a kollektívum — akkor normálisan organizált, ha az egyén számára a több, mint élet elvének az érvényesülését biztosítja. Maradéktalanul nem tudja biztosítani, hiszen ezt valójában benső szellemi akciók tarthatják fenn, de a külvilág minden feltételt biztosíthat ahhoz, hogy a több, mint élet elvének az érvényesülését elősegítse, és ahhoz, hogy azt semmilyen módon ne nehezítse meg. A tradicionális állam a legmesszebbmenőkig biztosította azokat a feltételeket, amelyeket a szellemi megvalósításra irányuló élet megkívánt és megkövetelt. Az állam teljes organikus struktúrája úgy szerveződött, hogy jelképe legyen a spirituális életnek, hogy jelképe legyen az életfeletti életnek, hogy megvalósítás analogikus lenyomata legyen a világban, hogy már jellegével is figyelmeztessen a megvalósításra. Ezzel összefüggésben a tradicionális államnak is volt egy állam–feletti centruma; — ez az állam–feletti centrum az Uralkodó volt.

Az uralkodó az egység reprezentánsa. Amikor a tradíciók a nem-földi, az egyetlen univerzális emberről beszélnek — ’Adám Qadmon-ról, Manu-ról, Praja-pati-ról —, ez az alak mindig király. Az ősi, az időtlen, az egyetlen embert, az egyetlen–egyetemes embert királyként írták le, királyként alkották meg a képét, és a király mindig az univerzalitásnak a feltétlen reprezentánsa volt. Ez a reprezentáció nem csupán egy „bemutató” reprezentáció volt, hanem egy „beteljesítő” reprezentáció, mert az az egységes és

egyetemes szellemi fensőbbiség, amelyet a király képviselt, ténylegesen áthatotta a király alatt álló világot, vagyis ez a reprezentáció egy tényleges erőt, hatalmat és uralmat jelentett.

Az állam — eredeti értelmében — azért állam, mert a mozdulatlanság jelen van benne; — jelen van benne a középpont, és jelen van benne a tengely. A „középpont” és a „tengely” értelmében állam az állam. Az államban reprezentálódott a primus mōtor immōbilis, az „első mozdulatlan mozgató”, a „mozgató és megállító”, a „Jupiter Stator”, a „megállító”, az „alapító”, a szilárdságot biztosító szellemi király. A „mōtor” és a „stator” — a mozgató és a megállító — ugyanaz: a szellemi király. Tehát az államnak organikusnak kellett lennie, hierarchikusan szervezettnek és tökéletesen uraltnak.

A tradíció beszél abasileiā-ról, királytalanságról. Az abasileiā lehet király-alattiság és király-felettség. A király-felettség azt jelenti ebben az esetben, hogy nem kell lennie királynak, mert mindenki a király minőségét foglalja el. Az aranykor kezdetén, amikor mindenki király volt, nem kellett „külön” királynak lennie. Amikor azonban nem mindenki áll a király fokán, akkor a királynak feltétlenül jelen kell lennie.

Bekövetkezhet egy olyan időszak is, amikor már azért nincs király, mert a lelki–szellemi struktúrában már nincs meg a tengely — nincs meg az axis —, és nincs meg a centrum. Ha meg is van ez a centrum, ennek a tudata már nem érvényesül többé, és ha nem érvényesül bensőleg, akkor külsőleg sem érvényesülhet. Ha külsőleg nem érvényesül, akkor a külső világ ellenkondicionalitása mindent megtesz, hogy a benső realizációt megakadályozhassa.

A legújabb korban az állam elveszőfélben van, ha nagyon szigorúan fogalmazunk, akkor azt lehet mondani, hogy az államok mára elvesztek, hogy ma már nincsenek államok. Ha kevésbé szigorúan fogalmazunk, akkor azt mondhatjuk, hogy az államok végtelenen megszűnőben vannak, — és a legtöbb esetben megszűntek.

*

Ejtsünk néhány szót a totális állammról. A totális állammal szemben az organikus állam mellett kell állást foglalnunk. A totális állam is elfogadható, ha ezt egy organicitás regulálja. Továbbá: az államnak a meghatározottsága legyen mindig katagógikus (felülről lefelé ható), az irányultsága pedig mindig anagógikus (alulról felfelé irányuló). (A jelenlegi ál- és ellenállamok anagógikus meghatározottságúak, ugyanakkor katagógikus irányultságúak.)

Az államnak mindenképpen organikusnak — szervesnek és élőnek — kell lennie, és ezt az életet egy életfeletti principiumnak kell irányítania. Az „életfeletti” kell irányítania az élő — bios-szerű —, az organikus, a rendezett, a koherens államot. Ha ez megvalósul, akkor az állam lehet totális, és lehet feltétlen; — olyan értelemben lehet feltétlen, hogy semmiféle anagógikus mozgatásnak nem enged, és nem fog katagógikusan mozogni — irányulni — haladni. Az anagógikusan meghatározott és katagógikusan irányuló — haladó totális állam — amely egyszersmind anorganikus — a szó szigorú értelmében véve valójában nem is állam, mert az ilyen »államokat« minden esetben sötét erők mozgatják. Ebben a mozgásban igen nagy szerep jut az alulról felszabadult ál–fensőbbiségeknek.

A sötét erők — hivatkoznak akár a nép akaratára, akár a néptől független »igazságaira« —, mindig valami alsóbbra, mindig valami alacsonyabbrendűre apellálnak.

Ezeknek a törekvéseknek az egyik legdémonibb megnyilvánulása az úgynevezett népfelség elve, amelynek érvényében soha senki nem hitt még igazán, soha senki nem hitte, hogy az valóban valamit is jelenthet, valami tényleges értéket. Sajátos módon létezhetnek emberek, akik életüket áldoznak fel a népfelség eszméjéért, és még ők sem hisznek benne, — mert abban nem hihet senki.

Nem lehet hinni abban, hogy valóságos fensőbbiséget jelent egy olyan tömeg, amely szinte korlátlanul manipulálható; — a tömegek ugyanis szinte korlátlanul manipulálhatók (azt, hogy »szinte«, méltányosságból mondtuk, mert korlátlanul manipulálhatók). Nyilvánvalóan kell egy bizonyos idő ahhoz, hogy ez a manipulálhatóság beérjen, mégis, kellő előkészítés után a világon mindent el lehet fogadtatni tömegekkel. A népfelség markánsan antitradicionális elv. A szakrális uralkodó a néppel kapcsolatban egyetleneg „szabályt tartott be”, azt, hogy nem gyakorolta a hatalmát a nép ellenében. A néppel kapcsolatos eljárási módoknak csak ez az egyetlen szabálya van: nem gyakorolni a hatalmat a nép ellenében. Ezen túlmenően azonban a dēmos-nak — amely rendesen mint tömeg nyilvánul meg — semmiféle érvényes meghatározó szerepe nem lehet. Az emberekben a totalitással szembeni általános elutasítás részben jogosultán — egy jogos érzelemként — alakult ki, ugyanis napjainkig egy olyan totalitást tapasztalt, amely maradéktalanul anorganikus volt, messzemenően anagógikus meghatározottságú és katagógikus irányultságú, teljes mértékben az ember ellen működő, emellett terrorisztikus, és olyan erők közreműködésével működő, amely erőknek semmiféle vonatkozása nem volt a tényleges társadalmi rétegekhez. (Ez volt a szovjet-típusú bolsevisztiko-kommunista ellenállam Magyarországon, 1945 és 1990 — nem pedig 1948 és 1990 — között.)

Joggal mondhatjuk tehát, hogy az igazi állam részben megszűnt, maradványai pedig megszűnőfélben vannak. Azok a feltételek — valójában ellen–feltételek —, amelyek ma általánosak, kizárják az organikus

állam létrejöttének a legcsekélyebb valószínűségét is. Mind a köztársasági államforma, a parlamentáris, liberális és demokratikus berendezkedés, mind pedig a terrorisztikus berendezkedés kizárják annak lehetőségét, hogy organikus állam létrejöhesse. Ugyanakkor ezeknek a berendezkedéseknek a formális ellentétei ugyancsak nem biztosíthatják az organikus állam létrejöttét. Egy ál-monarchia például semmi igazán ténylegeset nem tud tenni; — a köztársaság viszont feltétlenül kizárja azt, hogy a világ szellemileg szerveződjék. A tényleges szellemi organizáltságot egyébként az alkotmányos monarchia is kizárja, sőt az autokratikus–rendezetttségű monarchia is abban az esetben, ha anorganikus.

Ha az autokratikusan uralt monarchia organikus, akkor nem zárja ki a szellemi szerveződést. A társadalom a tradicionális értékrendek szempontjából bár döntő jelentőségű, az államnak teljesen alá kell rendelődnie; — a princípium statute meghaladja és felülmúlja a princípium sociale-t. Ugyanakkor nyilvánvaló, hogy az állam önmagát nem a társadalom ellenében bontakoztatja ki és tartja fenn. A hierarchicitás nem csupán az államhoz tartozik hozzá elengedhetetlenül, hanem a társadalomhoz is.

Már több ízben felhívtuk a figyelmet arra, hogy a kasztrendszer érvénye — annak benső értelmében — máig nem változott meg és nem szűnt meg. Külsőleg a kasztrendszer azért szűnt meg, mert megszűnt a szellemi rendhez való kapcsolódás és az ebből következő benső szellemi rendezettség. Mindez azt jelenti, hogy valamikor egy emberi lény csakis abban a generatív — örökletességeken alapuló — körben inkarnálódott, amely testi, társadalmi és egyéb tekintetben biztosította azokat a feltételeket, amelyek ennek az embernek a szellemi kibontakozásához szükségesek voltak. Egy brāhmana családba valóban olyanok inkarnálódtak, akik benső minőségük szerint brāhmanák voltak. Amikor az inkarnációknak ez a benső rendje megingott, akkor kezdett felbomlani a kasztszerűen organizált társadalom. Mint említettük, ez a történelmi Buddha idejében tehát 2500 évvel ezelőtt — már ingadozni kezdett, — bár még ma sem szűnt meg teljesen. Mit jelent az, hogy még ma sem szűnt meg teljesen? Elsősorban azt, hogy a brāhmanák körében már számos nem-brāhmana születik; — ebből azonban hiba lenne arra következtetni, hogy a kasztalattiak körében bőven születnek olyanok, akik a brāhmana minőségét reprezentálják. Egyébként ez utóbbi lehetőség sem zárható ki teljesen, mégis nagyon valószínűtlen.

Nyugaton a kasztrendszer megingása már prehisztorikusan megkezdődött. Minden időben történtek kísérletek, hogy valamilyen módon ezt a kaszt–szisztémát restaurálják — újból, szinte mesterséges módon megteremtsék —, vagy legalább konzerválják reziduumait. Ennek a restaurációnak a feltételei azonban az idők folyamán fokozatosan alászálltak — és végül eltűntek. Mindez persze nem azt jelenti, hogy akár a nyugati nemességnek vagy arisztokráciának ne lett volna valamilyen tényleges jelentősége. Bár nem volt olyan jelentősége, mint keleten a varnáknak, de feltétlenül tényleges jelentősége és érvénye volt — mondhatjuk, hogy egészen a legutóbbi időig.

Ha a társadalmi formációkat tekintetbe vesszük, meg kell állapítanunk, hogy mind a szocialisztikus–kommunisztikus társadalom — a kifejezett kommunizmusról nem is beszélve —, mind az úgynevezett polgári irányítottságú állam és társadalom — kapitalisztikus gazdaság mellett — határozottan és végletesen antitradicionális állam és társadalom. Ezzel szemben a feudalizmus tradicionális állami és társadalmi forma. Mit jelent — tulajdonjogi értelemben — a feudalitás abban az esetben, ha a feudalizmus tiszta formáit vesszük alapul? A feudalizmus eredetileg azt jelentette, hogy egy országban minden a királyé; — például minden föld és birtok a királyé. A király birtokot adományozhatott, és a birtok nem csupán földet és gazdaságokat jelentett, hanem nemességet és földműveseket is. A föld ilyen módon magántulajdonba került, de nem kapitalisztikus magántulajdonba, hanem feudálisztikus magántulajdonba, vagyis földet nem lehetett sem venni, sem eladni. Magyarországon 1838 és 1848 között fokozatosan indult meg a szabad földszerzés, ez előtt azonban nem lehetett földet vásárolni — földet csak kapni lehetett. Az adományozott magántulajdon nem kapitalisztikus magántulajdon lett, amivel akármit lehetett csinálni. Egy vagy több fokozatban ez a feudalitás aztán lefelé tovább érvényesült, egészen a jobbágyig aki szintén kapott földet. Annak ellenére, hogy a „jobbágy” szónak szörnyű jelentése van a mai degenerált társadalmi tudatban, eredeti jelentése korántsem vészterhes: kimondták, hogy mindenki — akár egy herceg is — a király jobbágya, — és ebben semmiféle negativisztikus vonás nem volt felfedezhető.

Annak, hogy a feudalizmus számos negatívummal töltődött fel, sajátos oka volt: a pénzgazdálkodás elhatalmasodása. Pénzgazdálkodás igen régóta van, ennek ellenére a pénzgazdálkodásnak nem volt domináns szerepe Európában, például Magyarországon sem. Minél jobban elhatalmasodott a pénzgazdálkodás, annál inkább kiterjedtebbé vált a munkának az a formája, amit robotnak neveztek. Egyébként a robotban sem volt semmi szörnyűség, mert ez csak »munkát« jelent. A robot valójában azt jelentette, hogy a hűbérúr nem-telkesített földjét is megművelték a telkes jobbágyok. Később megjelentek a telek nélküli jobbágyok — a zsellérek —, és főképp ezek művelték a nem-telkesített földeket. Valójában a zsellér megjelenése már az antitradicionalitás jegyében áll, mert a zsellérre alapozott munka szemben áll az eredeti feudalitással.

A tiszta feudális forma megfelel a tradicionális alapelveknek. Jegyezzük meg, hogy az 1945-ös földrelással ellentétben egy normális társadalmi–állami berendezkedésben is földhöz lehetett volna juttatni nagyon-nagyon sok embert, éspedig úgy, hogy egyetlen hold földet sem vettek volna el a föld eredeti nagybirtokos tulajdonosaitól. Egy refeudalizálást kellett volna végrehajtani, azaz saját földhöz juttatni az embereket, de nem kapitalisztikusan saját földhöz, hanem olyan földhöz, amelyet nem adhat el — és amelyet persze a nemesség sem adhat el. (Az, hogy a király nem adja el a földet, nyilvánvaló.) Ebben a refeudalizációban tehát a tulajdonjogi hierarchiák elvét kellett volna érvényre juttatni. Tegyük hozzá, hogy ha ezt a refeudalizációt követően létrejövő struktúrát feudalizmusnak nevezték volna, vagy az embereket jobbágyoknak, akkor ez — a jelenkori ember sajátos pszichológiai állapotában — káros reakciókat váltott volna ki. Ezért valamilyen más elnevezést lehetett volna mindehhez találni. Jól tudjuk ugyanakkor, hogy egy refeudalizáció feltételei egyre kevésbé vannak jelen világszerte; Magyarországon

sincsenek meg ennek a feltételei — szinte egyáltalán sincsenek meg. Azt azonban tudni kell, hogy a feudalitás–feudalizmus elsősorban állam–berendezkedési, másodsorban (jóval az előbbi mögött) társadalom–berendezkedési és csak harmadsorban tulajdonlási–tulajdonjogi (gazdasági vonatkozású) fogalom.

*

Vannak fénytjeljes időszakok — lucidum intervallumok —, amelyek persze nagyon relatív módon fényteliiek, mégis ezek azok az időszakok, amikor valamit még lehet kezdeni, valamit még lehet tenni. Jelenleg szó sincs ilyen lucidum intervallumról, de elképzelhető, hogy a jövőben még lesz ilyen, és akkor esetleg még lehetséges lesz a megfelelő irányokba lépni. Kevés a valószínűsége, hogy ez a lehetőség megjelenik, annak pedig még kevesebb a valószínűsége, hogy valaki ténylegesen lépni is próbál majd. Mégis, ezt a lehetőséget fel kell vetnünk, és mindenképpen szem előtt kell tartanunk.

Azt mondtuk, hogy ma már sincsenek igazi államok. Hozzá kell tennünk, hogy ma már társadalmak sincsenek igazán. Ha társadalmon emberek halmazát értjük, akkor természetesen vannak társadalmak, de ha társadalmon államilag organikusan vezetett, a szellem által áthatott emberek együttműködő együttélését értjük, akkor ebben az értelemben valójában már sincsenek társadalmak. Van valamilyen társadalmi maradványszerűség, de a társadalom — mint olyan — ma már döntően a földi–emberi világból eltűnt valóságok körébe tartozik.

Ennél azonban tovább kell menni. Maga az ember is eltűnőfélben van. Ha embernek azokat nevezzük, akik két lábon, felegyenesedve tudnak járni — vagy csecsemőkorukban nagyon valószínűsíthető, hogy később majd két lábon fognak járni —, akkor természetesen vannak emberek, és eltűnőben sincsenek, hanem hihetetlen módon elszaporodóban vannak. Az, hogy kit nevezhetünk embernek, a kritika szigorúságától függ. Ha nagyon engedékenyek vagyunk, azt mondhatjuk, hogy ember az, aki két lábon, felegyenesedve jár, ha valamivel szigorúbbak vagyunk, akkor azt mondjuk, hogy az az ember, aki beszélni tud. Spirituális szempontból azonban indokolt, hogy ennél is sokkal szigorúbbak legyünk: valójában csak az tekinthető embernek, aki valamilyen mértékben önmagára reflektál és transzszcendál, vagyis aki túllép és túlemelkedik természeti kontingenciáin. Az, aki soha lényeges kérdést önmaga felé nem tesz fel, akit nem foglalkoztat a lét, az élet, a halál, a halál–utáni, a tudat, a tudatfolyamatok, aki nem gondolkozik magán a gondolkozáson, az tulajdonképpen — és itt szigorúnak kell lennünk — nem is ember. Messziről és kívülről úgy tűnik, mintha az lenne, de valójában nem az.

Valamikor — ha nem is magas szinten — mindenki ténylegesen reflektált önmagára. Tudta, hogy magasabb eredete van, és ha már nem tudta — ha már igazán gondolni sem tudta —, akkor legalábbis érezte ezt, érzett valamilyen fensőbbiséget. A jelenkorban szinte senki nem tudja már sem gondolni, sem érezni magasabb eredetét, ennek ellenére semmilyen módon nem reflektál szellemileg önmagára, önmaga felülmúlásának lehetőségeiről pedig végképp nem tud semmit.

Aki csak az élet körében marad, aki számára — megfogalmazva vagy megfogalmazatlanul — csak az inkább élni elve érvényesül, aki ezt akarja és semmi mást nem akar, az nem transzszcendálhat. Akiben a több, mint élet elve nem villan fel intuitíve, az nem transzszcendálhat, az nem múlhatja felül önmagát, nem múlhatja felül személyének azt a körét, amelyben — egy identifikáció révén — exszisztál.

Még »szelleminek« is lehet valamit tévesen hinni. Hiheti azt az ember, hogy tényleges szellemi céljai vannak; — az ember önmegtévesztésre igen nagymértékben hajlik. Ha például úgy vélekedik, hogy intelligens dolog, ha szellemi céljai vannak — esetleg meg is fogalmazza önmaga számára ezeket a célokat

—, ugyanakkor ezek nem tényleges céljai, mert ezek nem működnek, mert valójában nem is ezek felé halad. Kijelentheti, hogy ezek felé akar haladni, mégsem ezek felé halad, mert nem tesz annak érdekében, hogy a szellem felé mozduljon el.

A jóhiszeműség sem mentség, ha azt hiszi valaki, hogy elegendő fennkölt célokat megfogalmaznia. Azt sokan tudják, hogy intelligensebbnek, szebbnek, fennköltebbnek hat, ha szellemi célokat jelölnek ki maguk számára, de ettől önmagában még nem fognak szellemi irányban transzmutálni. A tényleges transzmutációhoz az embernek önmagára kell reflektálnia egy szellemi intuíción; — és ennek az intuíciónak arra kell vonatkoznia, ami az örök eredettel függ össze, az eredetnélküli eredettel, a kezdetnélküli örök kezdéssel és a halhatatlansággal.